

Sygn. akt V S 52/18

POSTANOWIENIE

Dnia 7 lutego 2019 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach V Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący: SSA Wiesława Namirska (spr.)

Sędziowie: SA Zofia Kołaczyk

SA Grzegorz Stojek

po rozpoznaniu w dniu 7 lutego 2019 r. w Katowicach

na posiedzeniu niejawnym

sprawy ze skargi A. G.

o stwierdzenie przewlekłości postępowania w sprawie o sygn. akt II C 369/15 Sądu Okręgowego w (...) na podstawie ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki

z udziałem Prezesa Sądu Okręgowego w (...)

postanawia:

- 1) stwierdzić, iż w sprawie przed Sądem Okręgowym w (...), sygn. akt II C 369/15, nastąpiła przewlekłość postępowania poczynszy od 4 września 2018 r.;
- 2) nakazać Sądowi Okręgowemu w (...) wyznaczenie dla pozwanej Spółki kuratora w trybie art. 69 k.p.c.;
- 3) przyznać stronie skarżącej od Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w (...) sumę pieniężną w kwocie 2.000 (dwa tysiące) złotych;
- 4) oddalić żądanie skargi w pozostałym zakresie;
- 5) zwrócić stronie skarżącej kwotę 200 (dwieście) złotych uiszczoną tytułem opłaty od skargi.

SSA Zofia Kołaczyk SSA Wiesława Namirska SSA Grzegorz Stojek

Sygn. akt V S 52/18

UZASADNIENIE

Skarżący A. G. złożył skargę na przewlekłość postępowania, toczącego się przed Sądem Okręgowym w (...) pod sygnaturą akt II C 369/15; domagając się stwierdzenia przewlekłości w sprawie, przyznanie Skarżącemu od Skarbu Państwa na jego rzecz kwoty 3.000,00 zł oraz zwrotu kosztów niniejszego postępowania. Ponadto domagał się zobowiązania Sądu Okręgowego do ustanowienia kuratora procesowego dla pozwanej, jako osoby prawnej, posiadającej nieobsadzony organ reprezentacji oraz podjęcia zawieszono postępowania.

W uzasadnieniu podniesiono, że pozwana nie posiada obsadzonego organu reprezentacji, a powołany natomiast po ponad dwóch latach kurator nie zdołał doprowadzić do obsadzenia organu reprezentacji i po zakończeniu swojej

pracy został zwolniony z pełnionej funkcji. Podkreślono także, iż w sprawie zostały popełnione błędy skutkujące uniemożliwieniem podjęcia zawieszzonego postępowania, a tym samym do jego przewlekłości. Wobec powyższego Skarżący domaga się odszkodowania od Skarbu Państwa w wysokości wskazanej w petitum.

Prezes Sądu Okręgowego w (...) wniósł o oddalenie skargi.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

skarga na przewlekłość postępowania w zasadniczej części zasługiwała na uwzględnienie.

Przedmiotem postępowania wywołanego skargą na przewlekłość postępowania zgodnie z ustawą z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (tekst jednolity Dz. U. z 2018 poz.75), zwaną dalej w skrócie: ustawą, jest badanie podniesionego przez składającego skargę zarzutu, że doszło do naruszenia przysługującego mu prawa do sądu poprzez przewlekłe prowadzenie postępowania w sprawie. Za przewlekłość postępowania uważa się, wszystkie te sytuacje, w których pomimo realnych możliwości sprawnego prowadzenia postępowania, postępowanie to (na skutek nieuprawnionych działań lub zaniechań sądu) „przewleka się” - a stan ten utrzymuje się przez pewien okres czasu (trwa).

Dla stwierdzenia czy w sprawie doszło do przewlekłości postępowania, należy zgodnie z treścią art. 2 ust. 2 cyt. ustawy ocenić w szczególności terminowość i prawidłowość czynności podjętych przez sąd w celu wydania w sprawie rozstrzygnięcia co do istoty. Dokonując tej oceny, uwzględnia się łączny dotychczasowy czas postępowania od jego wszczęcia do chwili rozpoznania skargi, niezależnie od tego, na jakim etapie skarga została wniesiona, a także charakter sprawy, stopień faktycznej i prawnej jej zawichości, znaczenie dla strony, która wniosła skargę, rozstrzygniętych w niej zagadnień oraz zachowanie się stron, a w szczególności strony, która zarzuciła przewlekłość postępowania.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego postępowanie w niniejszej sprawie toczy się dłużej, niż to jest konieczne dla prawidłowego wyjaśnienia wszystkich okoliczności faktycznych i prawnych, które są istotne dla rozstrzygnięcia sprawy, przy czym stan ten trwa począwszy od 4 września 2018 r.

Z akt sprawy II C 369/15 Sądu Okręgowego w (...) wynika, że dotychczasowe postępowanie w tej sprawie miało następujący przebieg :

skarga dotyczy postępowania w sprawie o zapłatę, w której pozew wpłynął do Sądu Okręgowego w (...) w dniu 2 października 2015r. Postanowieniem z dnia 1 grudnia 2015r. powód został zwolniony od obowiązku ponoszenia kosztów sądowych w całości. Zarządzeniem Przewodniczącego z dnia 2 grudnia 2015r. powód został wezwany do uzupełnienia wniosku zwanego w pozwie o ustanowienie dla pozwanego kuratora procesowego przez wskazanie jakie czynności procesowe niecierpiące zwłoki i dlaczego należy w sprawie podjąć w terminie 14 dni pod rygorem oddalenia tego wniosku. Nadto wezwano powoda do uzupełnienia braku zdolności procesowej pozwanego przez wystąpienie do właściwego sądu rejestrowego o wyznaczenie kuratora dla pozwanego w trybie art. 42 k.c. (celem podjęcia czynności prawnych związanych z powołaniem organów pozwanego lub jego likwidacji) w terminie 2 miesięcy pod rygorem odrzucenia pozwu.

Postanowieniami Sądu Okręgowego w (...) z dnia 16 marca 2016r. oraz z dnia 21 kwietnia 2016r. zostały oddalone wnioski powoda o ustanowienie dla pozwanego kuratora w trybie art. 69 k.p.c. Powód złożył zażalenie na postanowienie Sądu z dnia 21 kwietnia 2016r., które zostało odrzucone postanowieniem Sądu Apelacyjnego z dnia 16 czerwca 2016r.

Postanowieniem z dnia 27 lipca 2016r. Sąd Okręgowy w (...) odrzucił pozew. Powód zaskarżył powyższe postanowienie zażaleniem. Po rozpoznaniu zażalenia powoda, Sąd Apelacyjny postanowieniem z dnia 29 września 2016r. uchylił

zaskarżone postanowienie. Następnie postępowanie w sprawie zostało zawieszono postanowieniem z dnia 8 listopada 2016r.

Postanowieniem z dnia 6 marca 2017r. Sąd Okręgowy w (...) odmówił podjęcia zawieszono postępowania. Jednocześnie powód wystąpił do sądu rejestrowego o wyznaczenie kuratora dla pozwanego w trybie art. 42 k.c.

Postanowieniem z dnia 3 stycznia 2017r. Sąd Rejonowy (...) w (...), Wydział IX Gospodarczy Krajowego Rejestru Handlowego ustanowił dla pozwanej spółki kuratora w osobie R. J., którego upoważnił do zwołania zgromadzenia wspólników w celu dokonania wyboru jej zarządu lub w razie zaistnienia przyczyn rozwiązania spółki, do podjęcia przez wspólników uchwały o rozwiązaniu spółki i powołaniu likwidatora.

Pismem z dnia 7 marca 2018r. kurator R. J. poinformował Sąd Okręgowy w (...), że w Krajowym Rejestrze Sądowym prowadzonym dla pozwanej Spółki nie są ujawnione kolejne zmiany udziałowców, zmiany zarządu. Kuratorowi udało się ustalić udziałowca posiadającego 80% udziałów, który nie jest ujawniony w KRS. Pomimo jednak wezwania przez kuratora udziałowiec większościowy nie zwołał zgromadzenia wspólników. Kurator poinformował też, że spółka o 10 lat nie prowadzi żadnej działalności i nie posiada żadnego majątku.

Postanowieniem z dnia 4 września 2018r. Sąd oddalił wniosek powoda o ustanowienie kuratora dla pozwanego w trybie art. 69 k.p.c. Pismem z dnia 2 października 2018r. kurator R. J. poinformował, że nie doszło do zwołania zarządu, ani ustanowienia likwidatora dla spółki, spółka nie posiada żadnego majątku, wystąpił o rozwiązanie spółki bez przeprowadzenia postępowania likwidacyjnego oraz podał, że na mocy postanowienia Sądu Rejestrowego z dnia 25 czerwca 2018r. został zwolniony z funkcji kuratora.

Z wydruku z Krajowego Rejestru Sądowego pozwanej spółki znajdującego się w aktach sprawy wynika, że Spółka nadal nie posiada organu do reprezentacji.

Analiza wyżej wskazanego przebiegu postępowania wskazuje na to, że skarga zasługuje na uwzględnienie w tej części, w jakiej postępowanie począwszy od dnia 4 września 2018 r. nie jest prowadzone z udziałem kuratora, który winien być ustanowiony dla pozwanej Spółki.

W postępowaniu prowadzonym przez Sąd Okręgowy w (...) w sprawie o sygnaturze akt II C 369/15 do wymienionej daty nie wystąpiła nieuzasadniona przewlekłość postępowania. Analiza akt sprawy wskazuje, iż w sprawie tej Sąd Okręgowy w (...) od chwili wszczęcia postępowania podejmował kolejne, prawidłowe i adekwatne do etapu postępowania czynności, przy czym czynności te podejmowane były w niedługich, dostosowanych do okoliczności sprawy odstępach czasu, których nie można zakwalifikować jako nadmierne odstępstwo od czasu koniecznego do wykonania określonych czynności sądowych, uwzględniając okoliczność istnienia obowiązku sądów rozpoznania wszystkich spraw bez nieuzasadnionej zwłoki i w związku z tym sukcesywnego wykonywania poszczególnych czynności we wszystkich sprawach toczących się w określonym momencie w danym sądzie.

Należy nadmienić, że czas rozpoznania sprawy wynika z okoliczności niezależnych od Sądu Okręgowego w (...), rozpoznającego sprawę II C 369/15. Wynika on bowiem z obiektywnej konieczności zawieszenia postępowania w sprawie z uwagi na braki w składzie organów występującej po stronie pozwanej. Zdaniem Sądu Apelacyjnego, przewlekłość postępowania nie może być oceniana jedynie przez pryzmat upływu czasu – jak podnosił skarżący. Badanie przewlekłości postępowania obejmuje ocenę terminowości i ocenę prawidłowości działań sądu przy uwzględnieniu obiektywnych przesłanek. Nie wystarczy więc samo wskazanie sztywnego okresu dla dokonania danej czynności. Tymczasem skarżący powołał się na okoliczność upływu czasu, i pomimo zarzutu iż w sprawie zostały „popelnione błędy” nie wskazał na jakiegokolwiek nieprawidłowości w podejmowanych czynnościach procesowych, by sąd rozpoznający skargę nie był zdany na domysły, a badał te czynności o które skarżącemu chodzi, a nie inne które skarżącego nie interesują.

Powyższa ocena czynności podejmowanych przez Sąd Okręgowy doznaje modyfikacji, gdy idzie o zasadność kolejnego wniosku powoda dotyczącego ustanowienia dla pozwanej kuratora w trybie art.69 k.p.c., pochodzącego z daty 17 lipca 2018 r., który to wniosek został oddalony postanowieniem z dnia 4 września 2018 r.

Stosownie do treści art.69 k.p.c. w brzmieniu obowiązującym od 15 marca 2018 r., wprowadzonym przez ustawę z dnia 26 stycznia 2018 r. o zmianie ustawy o Krajowym Rejestrze Sądowym oraz niektórych innych ustaw (DZ.U. poz.398 ze zm.) Sąd orzekający, na wniosek strony przeciwnej, ustanawia kuratora dla strony niemającej zdolności procesowej, która nie ma przedstawiciela ustawowego, dla strony będącej osobą prawną, gdy w jej organie zachodzą braki uniemożliwiające jej reprezentację, albo dla strony będącej jednostką organizacyjną, o której mowa w art. 64 § 1¹, gdy brak jest osób uprawnionych do jej reprezentowania. W toku postępowania sąd orzekający w uzasadnionych przypadkach może z urzędu ustanowić kuratora dla osoby prawnej lub jednostki organizacyjnej, o której mowa w art. 64 § 1¹. Postanowienie może zapaść na posiedzeniu niejawnym (§ 1).Sąd niezwłocznie zawiadamia właściwy sąd rejestrowy o ustanowieniu kuratora dla strony wpisanej do Krajowego Rejestru Sądowego (§ 2). Kurator ustanowiony na podstawie § 1 jest umocowany do dokonywania wszystkich czynności łączących się ze sprawą (§ 3). Po otrzymaniu zawiadomienia, o którym mowa w art.603 § 5, sąd orzekający odwołuje kuratora ustanowionego na podstawie § 1. W miejsce odwołanego kuratora wstępuje kurator ustanowiony na podstawie art. 42 § 1 Kodeksu cywilnego. Czynności odwołanego kuratora pozostają w mocy (§ 4).

W świetle zasad wynikających z § 1 do 4 art.69 k.p.c. brak było podstaw dla nieuwzględnienia wniosku powoda o ustanowienie kuratora w trybie tego przepisu albowiem zaistniał przesłanki z niego wynikające. Czynności podjęte przez Sąd pierwszej instancji, zmierzające do ustalenia, że postanowieniem z dnia 25 czerwca 2018 r. Sąd Rejestrowy zwolnił R. J. z funkcji kuratora ustanowionego dla pozwanej Spółki w trybie art.42 k.p.c., nie usprawiedliwiają bowiem braku podjęcia przez Sąd Okręgowy, jako orzekający w rozumieniu art.69 § 1 k.p.c. czynności ustanowienia kuratora dla pozwanej Spółki w trybie przewidzianym wskazanym przepisem i zawiadomienia o powyższym Sądu Rejestrowego.

W poprzednio obowiązującym stanie prawnym przepis art.69 k.p.c. stanowił, że dla strony niemającej zdolności procesowej, która nie ma przedstawiciela ustawowego, jak również dla strony niemającej organu powołanego do jej reprezentowania, sąd na wniosek strony przeciwnej ustanowi kuratora, jeżeli strona ta podejmuje przeciwko drugiej stronie czynność procesową niecierpiącą zwłoki. Postanowienie sądu może zapaść na posiedzeniu niejawnym.

Z powyższych przyczyn, trafnie zarzuca skarżący, iż na skutek zmiany stanu prawnego – przepisu art. 69 k.p.c., oddalenie przez Sąd Okręgowy wniosku powoda, co nastąpiło postanowieniem z dnia 4 września 2018 r. skutkowało zaistnieniem stanu przewlekłości postępowania w sprawie. Niewątpliwie bowiem, począwszy od dnia 4 września 2018 r. sprawie, której dotyczy skarga można było nadać dalszy bieg.

Ponieważ zgodnie z poglądami judykatury przewlekłość postępowania zachodzi zarówno wtedy, gdy sąd nie podejmuje żadnych czynności, jak i wtedy, gdy wprowadzie je podejmuje, ale są one nieprawidłowe i w ich następstwie dochodzi do zwłoki w rozpatrzeniu sprawy, przeto skarga kwestionująca odmowę ustanowienia kuratora była w zasadniczej części uzasadniona.

Mając powyższe na uwadze, na podstawie art.2 ust.1 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (DZ.U. uwzględniono skargę oraz a mocy art.12 ust.3 cyt. ustawy nakazano Sądowi Okręgowemu ustanowienie dla pozwanej Spółki kuratora w trybie art.69 k.p.c.

Zgodnie z art. 12 ust. 2 ustawy z 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki, uwzględniając skargę, sąd na żądanie skarżącego przyznaje od Skarbu Państwa, sumę pieniężną w wysokości od 2.000 złotych do 20.000 złotych. Przyznanie odpowiedniej sumy pieniężnej na podstawie powołanego przepisu stanowi sankcję dla państwa za wadliwe zorganizowanie wymiaru sprawiedliwości oraz

rekompensatę dla skarżącego za krzywdę moralną spowodowaną przewlekłością postępowania. Następuje ono w wysokości proporcjonalnej do wielkości zwłoki, jej przyczyn oraz dotkliwości dla skarżącego.

Ponieważ stwierdzona przewlekłość postępowania nie jest w znaczeniu jej wielkości znaczna przeto dochodzone przez skarżącego odszkodowanie było uzasadnione do kwoty 2.000 zł, zaś w pozostałym zakresie skarga została oddalona, jako niezasadna.

O zwrocie opłaty wniesionej od skargi orzeczono na podstawie art.17 ust.3 cyt. ustawy.

SSA Zofia Kołaczyk SSA Wiesława Namirska SSA Grzegorz Stojek